

Р Е Ш Е Н И Е

№ 152
София, 02.06.2017 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, Второ наказателно отделение, в открито съдебно заседание на седемнадесети май през две хиляди и седемнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЖАНИНА НАЧЕВА

ЧЛЕНОВЕ: 1. БИСЕР ТРОЯНОВ
 2. МИЛЕНА ПАНЕВА

в присъствието на секретаря Кристина Павлова и с участието на прокурора Антони Лаков разгледа докладваното от съдия Троянов наказателно дело № 325 по описа за 2017 г.

Касационното производство е образувано по жалба на подсъдимия С. М. Г. против решение № 25 от 16.02.2017 г., по в.н.о.х.д. № 276/ 2016 г., по описа на Бургаския апелативен съд, с алтернативни искания за оправдаване на подсъдимия или за намаляване на наказанието.

Касаторът навежда касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 и 3 от НПК. Твърди, че обвинението не е доказано по категоричен и несъмнен начин, поради което прави извод за неправилно приложен материален закон. Твърдението е подкрепено с подробен доказателствен анализ. Явната несправедливост на наказанието е обоснована с несъответствието между тежестта на деянието и наложената санкция.

В съдебно заседание пред касационната инстанция подсъдимият С. М. Г. не взема становище по делото. Неговият защитник адвокат Б. П. поддържа жалбата по изложените в нея съображения и настоява за преквалифициране на престъплението в опит за даване на подкуп, тъй като паричният дар не е приет от полицейския служител и не е постигната съгласуваност между дееца и получаващия подкупа. Не е приложен институтът по чл. 18 от НК, което представлява допуснатото нарушение на материалния закон. Наложено наказание оценява за твърде тежко, макар да е определено при условията на чл. 55 от НК.

Представителят на Върховната касационна прокуратура счита въззивното решение за правилно и законосъобразно, а наказанието за справедливо наложено, поради което предлага исканията на жалбоподателя да бъдат отхвърлени като неоснователни.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите в жалбата, изложените от страните съображения в открито съдебно заседание и извърши касационната проверка в законоустановените предели, намери следното:

С решение № 25 от 16.02.2017 г., по в.н.о.х.д. № 276/ 2016 г., Бургаският апелативен съд потвърдил присъда № 166 от 13.09.2016 г. по н.о.х.д. № 315/ 2016 г. на Бургаски окръжен съд, с която подсъдимият С. М. Г. бил признат за виновен в това, че на 24.12.2015 г. в [населено място], [улица], № **, дал подкуп – дар, представляващ банкнота с номинал от 20 лева, на полицейски орган – Г. В. И., старши полицаи при Първо РУ на МВР-Бургас, за да не извърши действия по служба (да не осъществи проверка за правоспособност на подсъдимия като водач на моторно превозно средство и дали л.а. „М. СХ **“ с рег. [рег.номер на МПС] се издирва), поради което и на основание чл. 304а, във вр. с чл. 304, ал. 1 от НК и чл. 55, ал. 1, т. 2, б. „б“ и ал. 3 от НК му наложил наказание пробация, включваща пробационните мерки по чл. 42а, ал. 2, т. 1, 2 и 6 от НК за срок от две години.

Касационната жалба на подсъдимия С. М. Г. в частта за неправилно квалифицирано довършено престъпление вместо опит е основателна.

Допуснато е нарушение на материалния закон по смисъла чл. 348, ал. 1, т. 1 от НПК.

Правната квалификация е неправилна.

Приетите за установени факти по делото сочат, че управляваното от подсъдимия Г. превозно средство било спряно за проверка от служители на Пътна полиция. Със слизането си водачът Г. заявил, че не носи документи за проверка, но съобщил трите си имена и ЕГН. Последвал свид. И. до патрулния автомобил и в момент, когато полицейският служител посегнал към радиостанцията, за да провери дали водачът е правоспособен и автомобилът не се издирва, подсъдимият пунал през отворения прозорец на предна дясна врата банкнота от 20 лева с думите да не го проверява, защото нямал шофьорска книжка.

Описаните факти и обстоятелства по делото представят опит на дееца да даде подкуп, а не довършено престъпление към активен подкуп.

По своята правна същност подкупът се осъществява при т.нар. необходимо съучастие, защото деянието на субекта по активния подкуп и деянието на субекта по пасивния подкуп засягат едно и също обществено отношение, един и същи обект на престъпление. При формите на изпълнително деяние „даде“ (при активния подкуп) и „приеме“ (при пасивния подкуп) престъплението е резултатно, от типа на увреждащо обществените отношения. Опитът е възможен, когато действията по предаване на предмета на престъпление (каквато и да е противозаконна облага) не са завършени от субекта на активния подкуп, но така също и когато субектът на пасивния подкуп не е приел противозаконната облага, макар „престирацията“ облагата да е направил всичко зависещо от него тя да бъде получена. Такива биха били случаите, когато предметът на престъпление не е достигнал до длъжностното лице и то не разполага с фактическа власт върху тази облага или полученият предмет е бил върнат от адресата, или не е бил приет от длъжностното лице.

Изложението не визира останалите форми на изпълнително деяние на активния и пасивния подкуп: „предложи да даде“ - „приеме предложение“ и „обещае да даде“ - „приеме обещание“.

В конкретния случай подсъдимият Г. е подхвърлил банкнота от 20 лева в полицейския автомобил, която паднала в краката на полицейския служител, за когото била предназначена. Служителят не е приел предоставения му дар, тъй като незабавно предприел действия по задържането на дееца и уведомил съответните органи на власт за извършеното деяние. Подсъдимият е направил всичко зависещо от него да даде противозаконната имотна облага, но тя не е била приета от длъжностното лице, за когото е била предназначена. Действията на подсъдимия са спрели във фазата на опита към даване на подкуп и не представляват довършено престъпление по чл. 304а, във вр. с чл. 304, ал. 1 от НК. Защото подкупът при тази форма на изпълнително деяние се осъществява при необходимо съучастие между даващия и приемащия предмета на престъпление.

Възражението на защитата на подсъдимия Г., че правната квалификация следва да сочи стадия, в който престъплението е останало недовършено, е основателно. Липсва необходимата препратка към чл. 18 от НК. Материалният закон е приложен неправилно.

Възражения в тази насока защитникът на подсъдимия е изложил още в хода на въззивните прения, но Бургаският апелативен съд е пренебрегнал своите задължения и не е дал отговор на поставения въпрос. Касаторът не е предявил касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 от НПК, с което изрично го е изключил от предмета на касационната проверка. Липсата на конкретни доводи от касатора по чл. 348, ал. 3, т. 1 и 2 от НПК препятстват извършването на касационна проверка за допуснати съществени процесуални нарушения.

В мотивите на съдебното решение апелативният съд правилно е изложил, че подсъдимият е направил всичко възможно „паричната сума ... да премине във владение на полицейския служител, предоставяйки му я на негово разположение, за да я вземе“ (стр. 8), но не е подвел тази констатация към правната квалификация на деянието. Така в мотивите на въззивното решение е допуснато несъответствие между фактическите констатации и правните изводи.

Допуснатото от предходните съдебни инстанции нарушение на материалния закон може да бъде отстранено от касационната инстанция. С преквалифициране на деянието в опит, вместо като довършено престъпление, не се изменят фактическите констатации, приети за установени от въззивния съд и очертани като обем на повдигнатото обвинение. Поради тази причина касационният съд разполага с правната възможност по чл. 354, ал. 1, т. 3 от НПК да преквалифицира извършеното престъпление по чл. 304а, във вр. с чл. 304, ал. 1 във вр. с чл. 18, ал. 1 от НК.

Опитът към активен подкуп е довършен, тъй като подсъдимият е направил всичко необходимо да даде имотния дар (банкнотата с номинал от 20 лева), осъществил е изцяло изпълнителното деяние, но не са настъпили предвидените в закона и целени от дееца общественоопасни последици – дарът не е бил приет от длъжностното лице, за което е бил предназначен. Причините престъпният резултат да не настъпи се коренят в поведението на длъжностното лице и предприетите от него незабавни и законосъобразни мерки, които службата му налага, да уведоми съответните органи на власт за извършения опит към активен подкуп и да осигури възможност за разкриване на престъпното деяние и неговия автор. Не е налице и доброволен отказ от довършване на престъплението, предвид липсата на други активни действия от страна на дееца, извършени по негова собствена подбуда, престъпните последици да не настъпят. Разпоредбата на чл. 18, ал. 3 от НК не следва да се прилага.

В останалата част, разглеждаща недоказаността на обвинението за подкуп, касационната жалба е неоснователна.

Касаторът отново подновява възраженията си за липса на престъпление и че действията му представляват случайно деяние по смисъла на чл. 15 от НК.

Твърдението на подсъдимия С. Г., че неволно извадил от джоба си, заедно с мобилния телефон, банкнотата от 20 лева, която случайно попаднала през отворения прозорец на полицейския автомобил в краката на полицейския служител свид. И., основателно е отхвърлена от въззивната инстанция като недостоверна. Защитната теза на подсъдимия не е приета за подкрепена от събраните и проверени доказателства по делото. Тъкмо обратното – намерена е за опровергана. Защото от показанията на двамата свидетели-очевидци И. и Ф. е изведена различна картина на престъпно поведение, сочеща на умишлено предоставен от дееца дар на длъжностно лице, за да не извърши действия по служба. Правилни са съображенията на въззивния съд за формата на изпълнително деяние, според които поведението на дееца не разкрива предлагане на имотната облага. Упрекът на защитата е неоснователен.

Касационната жалба на подсъдимия в частта за явната несправедливост на наказанието също е основателна.

Налице е проявление на касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 от НПК.

Определеното на подсъдимия С. Г. наказание очевидно не съответства на обществената опасност на деянието и на дееца.

Първоначално изведените с присъдата смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства разкриват неправилно определен обем от индивидуализиращи предпоставки. Допуснатото нарушение по чл. 348, ал. 5, т. 1 от НПК не е отстранено от въззивната инстанция, която е преповторила погрешните съображения на окръжния съд.

Така например видът и характерът на обществените отношения, които престъплението засяга, не представляват отегчаващи обстоятелства за конкретното деяние. Защото обектът на престъпление е взет предвид при инкриминиране на съответните състави на престъпления и определяне на санкцията за тях. Това е законодателна дейност, а съдът следва да индивидуализира наказанието на дееца в рамките, очертани в закона. Ненужна е констатацията на съдилищата, че престъплението по чл. 304а от НК е тежко умишлено по смисъла на чл. 93, т. 7 от НК – това не обуславя по-високо по размер наказание, защото то се определя в законовите рамки на престъпния състав.

Очевидно съдилищата са надценили обществената опасност на конкретния деец, извеждайки административните му нарушения по ЗДвП и две от приключилите наказателни производства, по които подсъд. Г. е санкциониран също с административно наказание по чл. 78а от НК. Тези обстоятелства, заедно с предходните осъждания на подсъдимия за две престъпления по чл. 343в от НК, обрисуват личността на дееца, която не може да бъде оприличена като такава с изключително висока степен на обществена опасност.

Правилно въззивният съд е поправил първоинстанционните мотиви, изключвайки 30-годишната възраст на подсъдимия като млада възраст сред смекчаващите отговорността обстоятелства, както и роденото след деянието дете на подсъдимия от значение за изключително смекчаващо обстоятелство, наложило приложението на чл. 55 от НК.

Отхвърлянето на част от отегчаващите обстоятелства, неправилно приети от съдилищата, както и niskият предмет на престъпление, предпоставят необходимост от допълнително занижаване на размера на наложените пробационни мерки на една година и шест месеца.

Не са налице предпоставките за приложение на института по чл. 58, б. „а“ от НК, тъй като опитът към даване на подкуп е довършен и единствено причини извън поведението на дееца са довели до ненастъпване на престъпния резултат.

Воден от изложените съображения и проявените касационни основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 и т. 3 от НПК налагат изменение на обжалваното въззивно решение, като извършеното от подсъдимия С. М. Г. престъпление се преквалифицира в опит, а размерът на наложените три пробационни мерки по чл. 42а, ал. 2, т. 1, 2 и 6 от НК се намали от две години на една година и шест месеца за всяка от тях.

Върховният касационен съд, Второ наказателно отделение, на основание чл. 354, ал. 1, т. 3 от НПК

Р Е Ш И :

ИЗМЕНЯ решение № 25 от 16.02.2017 г. по в.н.о.х.д. № 276/ 2016 г., по описа на Бургаския апелативен съд, като ПРЕКВАЛИФИЦИРА извършеното от подсъдимия С. М. Г. престъпление в опит по чл. 304а във вр. с чл. 304, ал. 1 във вр. с чл. 18, ал. 1 от НК и НАМАЛЯВА размера на наложените на пробационни мерки по чл. 42а, ал. 2, т. 1, 2 и 6 от НК на една година и шест месеца.

ОСТАВЯ В СИЛА въззивното решение в останалата му част.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.